

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 1374/3
Podgorica, 05.07.2023. godine

Na osnovu člana 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore“, br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i člana 18 Zakona o upravnom postupku („Sl. list Crne Gore“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po anonimnom prigovoru (akt zaveden kod Agencije pod br. 02-1374 od 05.06.2023. godine), direktorica Agencije za elektronske medije donosi

RJEŠENJE

1. Privrednom društvu „AST“ d.o.o. iz Podgorice, emiteru televizijskog programa „Prva TV“, izriče se upozorenje kao upravno-nadzorna mjera jer je dana 6. juna 2023. godine, u prilogu u okviru jutarnjeg programa „Jutro“, u terminu od 07:44:48 do 08:36:56 sati, emitovao prikrivenu komercijalnu audiovizuelnu komunikaciju (oglašavanje).
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
  - a) emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije, što je zabranjeno članom 85 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i članom 13 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama („Sl. list CG“, br. 36/11),
  - b) emitovanja komercijalne audiovizuelne komunikacije, odnosno telepromocije, kao vida oglašavanja, koja nije prepoznatljiva i vizuelno odvojena od ostalih programskih sadržaja (član 89 Zakona o elektronskim medijima i član 37 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama).
3. Nalaže se privrednom društvu „AST“ d.o.o. iz Podgorice, da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru televizijskog programa „Prva TV“, sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
4. Privredno društvo „AST“ d.o.o. iz Podgorice, dužno je da u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u televizijskog programa „Prva TV“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tač. 1 ovog Rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije izrekla je emiteru televizijskog programa ‘Prva TV’, upozorenje zbog emitovanja prikrivenog oglašavanja i telepromocije koja nije bila prepoznatljiva i audio odvojena od ostalog dijela programskog sadržaja, dana 6. juna 2023. godine.“
5. Privredno društvo „AST“ d.o.o. iz Podgorice je dužno da, u pisanoj formi, obavijesti Agenciju za elektronske medije o načinu (sadržaj, datum i vrijeme) objavljivanja informacije o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog Rješenja, u pisanoj formi, u roku od 24 časa od objavljivanja.
6. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
7. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcq.org.
8. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Dana 6. juna 2023. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: „Agencija“) dostavljen je anonimni prigovor na rad privrednog društva „AST“ d.o.o. Podgorica (u daljem tekstu: „emiter“), emitera televizijskog programa „Prva TV“ (zaveden kod Agencije pod br. 02-1374 od 05.06.2023. godine).

Predmetni prigovor se odnosi na prilog emitovan u okviru jutarnjeg programa „Jutro“, dana 6. juna 2023. godine u terminu od 07:44:48 do 08:36:56 sati. Po mišljenju podnosioca prigovora, „*emiter je tokom jutarnjeg programa emitovao prikriveno oglašavanje na način što je ugostio predstavnika EPCG koji je prezentovao proizvode, usluge i planove kompanije pri čemu pomenuti sadržaj nije označio kao telepromotivni sadržaj, čime je prekršio Zakon*“.

Polazeći od navedenog, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je prigovor osnovan, odnosno da li je došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Zakon“) i Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: „Pravilnik“).

Po tom osnovu, Sektor za monitoring Agencije je nakon uvida u snimak emitovanih programskih sadržaja emitera sačinio nalaz dana 21.06.2023. godine (akt broj 02-1374/1 od 21.06.2023. godine).

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja da li je emitovanjem spornih programskih sadržaja došlo do kršenja Zakona i Pravilnika, Agencija je od emitera zatražila pisano izjašnjenje (akt br. 02-1374/2 od 21.06.2023. godine).

U ostavljenom roku emiter nije dostavio traženo izjašnjenje.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- Televizijsko oglašavanje je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva emitovanje bilo kojeg oblika obavještenja, uz određenu naknadu ili radi samopromovisanja, od strane pravnog ili fizičkog lica, a koje ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na određeni proizvod, uslugu, uključujući nepokretnosti, prava, obaveze, odnosno da motiviše potrošače da koriste, odnosno kupe taj proizvod ili uslugu, uz finansijsku naknadu (član 8 stav 1 tačka 14 Zakona).
- Prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija je predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu (član 8 stav 1 tač. 15 Zakona).
- Telepromocija, prema članu 4 st. 1 tačka m) Pravilnika, predstavlja oblik oglašavanja tokom prenosa programa pri čemu se pravi pauza u dotadašnjem toku uredničkog sadržaja, a voditelj preuzima ulogu prezentera određenih proizvoda ili usluga.
- Članom 85 stav 1 Zakona i članom 13 stav 1 Pravilnika zabranjene su prikrivene i prevarne komercijalne audiovizuelne komunikacije.
- Članom 88 Zakona predviđeno je da komercijalna audiovizuelna komunikacija mora biti jasno prepoznatljiva i može biti u obliku: radijskog i televizijskog oglašavanja, telešopinga, sponzorstva i plasmana proizvoda.
- Član 89 stav 1 Zakona i član 37 stav 1 Pravilnika predviđaju da radijsko i televizijsko oglašavanje i telešoping moraju biti lako prepoznatljivi i audio, vizuelno i/ili prostorno odvojeni od ostalih programskih sadržaja.

Na osnovu uvida u snimak emitovanog programskog sadržaja, može se konstatovati sljedeće:

1. Emiter je, dana 6. juna 2023.g, emitovao jutarnji program „*Jutro*“ i u okviru istog, u terminu od 07:44:48 do 08:36:56 sati (52 minuta 8 sekundi) segment označen kao „*Tema jutra*“. Gosti u navedenom dijelu bili su predsjednik Odbora direktora Elektroprivrede Crne Gore g. Milutin Đukanović, predsjednik Odbora direktora A.D. „Montecargo“ g. Miroslav Brajević i predstavnik Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, odnosno rukovodilac službe za ustupanje morskog dobra na korišćenje i upravljanje lukom g. Vuk Žižić.

Opis emitovanog programskog sadržaja dat je u tački 2.

2. Na početku emitovanog sadržaja bilo je riječi o finansijskom stanju preduzeća. Predstavnik Elektroprivrede g. Đukanović ističe da je, i pored teške situacije u energetskom sektoru (bankrot pojedinih firmi, visoka cijena električne energije na berzi), zadovoljan trenutnim finansijskim stanjem preduzeća na čijem je čelu.

U terminu od 07:46:50 do 07:49:10 sati (2 minuta 20 sekundi) emitovan je tekst čiji je opis dat u nastavku.

Milutin Đukanović: „*To je bilo zaista jedno dramatično vrijeme, ali Elektroprivreda Crne Gore uspjela je sve to da prevaziđe i što je strahovito važno, mi nijesmo povećavali cijenu električne energije. Ja često saopštim da smo mi formirali cijenu električne energije, kao što se formira cijena goriva, odnosno nafte i naftinih derivata. Samo da smo krenuli na taj način i zbog toga što nijesmo radili tako građanima je, gotovo, preko milijardu evra uštedeno. Nijesmo povećavali cijenu električne energije, čak smo davali popuste, našli smo modela da, našli smo model da, i one građane koji imaju problema sa plaćanjem računa za električnu energiju da im izađemo u susret. Samo, kad smo došli na čelo Elektroprivrede, to je bio kraj avgusta, kraj marta 2021., mi smo imali sto devedeset hiljada redovnih platiša. Danas imamo preko dvjesto trideset hiljada. Znači, čini mi se da se izgradilo jedno povjerenje između građana i Elektroprivrede i to je prirodno. Mi smo servis građana, građani su naši vlasnici i mi smo se ponašali, mislim, odgovorno i građani su to prepoznali. Danas možemo reći slobodno da je Elektroprivreda jedno narodno, narodna kompanija kojom upravlja narod. Mi se trudimo da to povjerenje...da to opravdamo to povjerenje koje su nam dali građani i stara naša priča da Elektroprivreda treba da bude motor privrednog razvoja Crne Gore. Evo kasnije kad budemo pričali, mogu jasno i argumentovano sa određenim projektima da kažem da će to zaista da tako...da će to zaista tako da bude. I finansije su dobre. Dobit, naša u prva tri mjeseca ove godine je sto trinaest miliona i sad idu ovi mjeseci, april, maj, jun gdje hidrologija više nije tako i gdje planovi nijesu takvi kao što su u prvom kvartalu. Međutim, mi ćemo i ovaj drugi kvartal da završimo u plusu. I mislim da će dobit na kraju šest mjeseci biti preko sto miliona evra. To nikad u istoriji Elektroprivrede nije bilo.*”

U nastavku je g. Đukanović iznio uporedne podatke za period od 01.04.2021.g. do 31.03.2023.g. i istakao da je za navedeni period dobit iznosila sto četrdeset miliona evra, što je značajno više nego u periodu prije. Takođe je istakao da u planu imaju velike projekte, da je sistem stabilizovan, da nemaju kreditnih zaduženja što znači da će, po njegovom mišljenju, u narednom periodu, korist imati svi građani.

Nakon g. Đukanovića, pregled finansijskog stanja iznio je i g. Brajević, predsjednik Odbora direktora A.D. „Montecargo“. Ističe, da je, po dolasku na funkciju, zatekao jako loše stanje kako u finansijama, tako i u voznim sredstvima, ali i iznosi podatak da je na kraju 2022.g. preduzeće poslovalo rentabilno, a sve zahvaljujući ulaganjima u vozna sredstva (88% ispravnih vagona). Do kraja godine planirano je da taj procenat iznosi preko 95%. U nastavku iznosi podatke o ispravnosti elektro mašina – lokomotiva (investiranje, troškovi), potrebama za dodatnim kreditnim zaduženjima, pomoći države, izmirivanju dospjelih obaveza (porez).

Potom je predstavnik Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom g. Vuk Žižić iznio pregled bilansa stanja.

U terminu od 07:56:55 do 07:57:45 sati (50 sekundi) emitovan je tekst čiji je opis dat u nastavku.

Vuk Žižić: „*Morsko dobro danas je jedno stabilno, likvidno i uspješno preduzeće. Naime, kada je novo rukovodstvo preuzelo upravljanje preduzećem na račun je bilo nekih oko dva miliona evra, a 2023. godinu smo počeli sa devet miliona evra na račun. Uspjeh je vidljiv kroz sve segmente poslovanja. Naime ostvarili smo, odnosno potpisali smo, najveći broj ugovora o korišćenju morskog dobra, tačnije rekordan broj ugovora, od čega, inače, i ovaj, zarađujemo najveći profit. Takođe, ovaj, u toku smo mnogi infrastrukturni projekti u dijelu razvijanja obalne infrastrukture, a ono na šta smo posebno ponosno jeste da državni resursi*”

koji su bili u vlasništvu privilegovanih pojedinaca su konačno vraćeni državi i građanima Crne Gore."

U nastavku g. Žižić ističe odgovoran rad i odnos prema državnoj imovini, ali kao najvažnije ističe interes građana, zatim pominje višegodišnji problem u vezi sa zakupom plaža (rekordan broj ugovora) na osnovu koga je ostvaren prihod od oko sedam i po miliona evra.

U emisiji je bilo riječi i o najvećim izazovima sa kojima su se preduzeća susrela u proteklom periodu.

Kao izazov sa kojima se Elektroprivreda suočila g. Đukanović ističe kupovinu imovine Željezare. Napominje planove za Željezaru (izrada konstrukcija za solarne elektrane). Smatra da bi im za normalno funkcionisanje od velike pomoći bilo postojanje političke stabilnosti, kako bi se izmjenama postojećih uredbi, pravilnika i zakona obezbjedio napredak i rentabilno poslovanje.

Kada je u pitanju prevoz roba, g. Brajević ističe uzajamnu povezanost Luke Bar i „Montecarga-a". Smatra da bez stabilne politike i vlade nema prosperiteta države.

Neodgovornim odnosom prema državnoj imovini prethodnog rukovodstva, a zahvaljujući privilegovanim pojedincima bliskih režimu, umanjivani su prihodi preduzeća Morsko dobro. Kada su uklonjeni ti problemi i uz ogromna trud, kreativnost i u saradnji sa vladom, preduzeće je ostvarilo pozitivne rezultate sa kojima trenutno raspolaže, smatra g. Žižić. U nastavku je bilo riječi o preuzimanju trajektne linije Kamenari – Lepetane (pomoć vlade, nabavka trajekta, kapaciteti plovila).

Na kraju je razgovarao o povezanosti političkih struktura, sa poslovanjem javnih preduzeća (sva tri učesnika pripadaju koaliciji „Za budućnost Crne Gore"), preuzimanju političkih zasluga za ostvarene rezultate. Takođe je bilo riječi o budućim planovima i projektima. Pa je tako kompanija „Montecargo" sklopila ugovor sa kineskom kompanijom o prevozu bakarnog koncentrata, za koji g. Brajović ističe da je jedan od bitnijih poslovnih aranžmana, otvorila granične stanice u Bijelom Polju, a planira da uspostavi lokalni željeznički prevoz na relaciji Bijelo Polje – Prijepolje. Planovi i investicije Morskog dobra se usključivo vezuju za što bolju naplatu uspostavljene tajektne linije, ističe Žižić.

3. Tokom trajanja programskog sadržaja u donjem dijelu ekrana emitovana je grafička insertacija - *„Domaćini u državnoj kući"*.

4. U terminima od 07:47:18 do 07:47:32 sata; od 08:01:18 do 08:01:32 sata; od 08:11:18 do 08:11:32 sata i od 08:21:18 do 08:21:32 sata (14 sekundi) u gornjem, lijevom uglu ekrana emitovana je grafička insertacija (logo) – *„Prijatelj emisije Rudnik uglja – Pljevlja"*.

U terminima od 08:05:03 do 08:05:17 sata i od 08:23:03 do 08:23:17 (14 sekundi) u gornjem, lijevom uglu ekrana emitovana je grafička insertacija (logo) – *„Happening"*.

5. U terminima od 07:46:18 do 07:46:32 sata; od 08:10:18 do 18:10:32 sata i od 08:20:18 do 08:20:32 sata (14 sekundi) u gornjem, lijevom uglu ekrana emitovana je grafička insertacija (logo) – *„Prijatelj emisije – m:tel – Imate prijatelje!"*.

6. Postojanje prikriivenog oglašavanja (prisustvo promotivnog elementa u cilju oglašavanja, dovođenje gledalaca u zabludu, finansijska nadoknada) može se sagledati na osnovu nekoliko elemenata, i to:

- kroz opisivanje predstavljeni su poslovni subjekti, na način da se predstavljaju i ističu pozitivni rezultati poslovanja, pri čemu su kroz razgovor naglašene prednosti kompanija i njihovog odnosa prema korisnicima/kupcima/društvu (*„Nijesmo povećavali cijenu električne energije, čak smo davali popuste, našli smo modela da, našli smo model da, i one građane koji imaju problema sa plaćanjem računa za električnu energiju da im izađemo u susret", „Samo, kad smo došli na čelo Elektroprivrede, to je bio kraj avgusta, kraj marta 2021., mi smo imali sto devedeset hiljada redovnih platiša. Danas imamo preko dvjesto trideset hiljada. Znači, čini mi se da se izgradilo jedno povjerenje između građana i Elektroprivrede i to je prirodno", „Danas možemo reći slobodno da je Elektroprivreda jedno narodno, narodna kompanija kojom upravlja narod. Mi se trudimo da to povjerenje...da to opravdamo to*

povjerenje koje su nam dali građani i stara naša priča da Elektroprivreda treba da bude motor privrednog razvoja Crne Gore", „Dobit, naša u prva tri mjeseca ove godine je sto trinaest miliona i sad idu ovi mjeseci, april, maj, jun gdje hidrologija više nije tako i gdje planovi nijesu takvi kao što su u prvom kvartalu. Međutim, mi ćemo i ovaj drugi kvartal da završimo u plusu. I mislim da će dobit na kraju šest mjeseci biti preko sto miliona evra. To nikad u istoriji Elektroprivrede nije bilo", „Morsko dobro danas je jedno stabilno, likvidno i uspješno preduzeće... Naime ostvarili smo, odnosno potpisali smo, najveći broj ugovora o korišćenju morskog dobra, tačnije rekordan broj ugovora, od čega, inače, i ovaj, zarađujemo najveći profit").

- analizirani programski sadržaj, odnosno njegovi navedeni segmenti, mogu dovesti u zabludu gledaoca, u pogledu svoje stvarne prirode, odnosno pogodan je da ga uvjeri da je riječ o sadržaju koji nije komercijalne prirode. Takvo dovođenje u zabludu prevashodno je moguće zbog načina na koji se u emisiji predstavljaju aktivnosti, usluge i rezultati navedenih kompanija.

- navedeni segmenti emisija imaju naglašeno promotivni karakter, posvećeni su aktivnostima poslovnih subjekata i njihovom poslovnom uspjehu i predstavljaju oglasne sadržaje koji su morali biti prepoznatljivi i odvojeni od uredničkog sadržaja.

7. Uzimajući u obzir sadržinu analiziranih segmenata programskih sadržaja, može se zaključiti da je riječ o prikrivenoj komercijalnoj audiovizuelnoj komunikaciji, koje je zabranjena članom 85 stav 1 Zakona i članom 13 stav 1 Pravilnika.

Može se zaključiti da je emitovanjem predmetnog sadržaja emiter prekršio standarde o komercijalnim AVM komunikacijama u dijelu zabrane prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije, obaveze da telepromocija (kao vid oglašavanja tj. komercijalne audiovizuelne komunikacije) mora biti lako prepoznatljiva i vizuelno odvojena od ostalih programskih sadržaja.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da je emiter objavljivanjem programskog sadržaja prekršio član 85 stav 1 i član 89 Zakona i član 13 stav 1 i član 37 Pravilnika.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktorica Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima, donijela odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „Prva TV“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Emiteru je naloženo da, u skladu sa čl. 140 st. 3 Zakona, informaciju o izrečenoj mjeri objavi u svom programu, u okviru televizijskog programa „Prva TV“, kao i da u pisanoj formi obavijesti Agenciju o načinu objavljivanja informacije o izrečenoj mjeri.

Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Privredno društvo „AST“ d.o.o.
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva

Pripremila: Anastazija Perović *AP*

Odobrila: Jadranka Vojvodić *JV*

